

lení účinkuje ex tunc anebo ex nunc. Právní povaha dodatečného schválení spočívá v tom, že původní smlouva, jejíž platnost závisí na schválení, stane se dodatečně platná s účinkem od doby, kdy byla sjednána. Soud první stolice proto právem uznal, že dodatečné schválení účinkuje vůči žalobkyni, jež se nemůže odvolati na důvěru v pozemkovou knihu, zejména když podle knihovního stavu bylo právo vlastnické omezeno jen zákazem zcizení, nikoli zákazem zatížení ex tunc, takže právem zamítl hledě k § 406 c. ř. s. žalobní žádost.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dodatečný souhlas obvodové úřadovny Státního pozemkového úřadu působí co do konvalidace knihovního zápisu ex tunc, t. j. od té doby, kdy bylo zástavní právo pro pohledávku žalovaného vloženo, vůči všem kromě těch osob, které nabyly nějakých platných práv na nemovitostech v důvěře v knihu pozemkové, t. j. spolehajíce se na neplatnost vkladu zástavního práva pro pohledávku žalovaného. Poněvadž však takových osob v souzeném případě není, působí dodatečný souhlas obvodové úřadovny Státního pozemkového úřadu vůči věřitelům, jichž zájmy žalobce jako správce konkursní podstaty povinného Františka M. zastupuje, ex tunc, t. j. od doby knihovního vkladu práva zástavního pro pohledávku žalovaného a nezáleží na tom, že tento souhlas byl udělen až po dražebním a rozvrhovém roku (rozh. č. 9883 Sb. n. s.).

Čís. 15812.

Právní povaha smlouvy sjednané při propuštění zabrané půdy ze záboru mezi Státním pozemkovým úřadem a majitelem zabrané půdy, jíž převzal na sebe majitel propuštěných pozemků určité závazky.

Pořad práva pro žalobu, jíž se Československý stát domáhá na majiteli půdy, propuštěné ze záboru, splnění převzatého závazku propachtovati lihovar a škrobárnu družstevnímu lihovaru po případě lihovar na ponechané půdě združstevniti.

(Rozh. ze dne 11. února 1937, R I 1443/36.)

Žalující stát se domáhá výroku, že žalovaná je povinna propachtovati lihovar se škrobárnou v B. »Družstevnímu lihovaru, zapsanému společenstvu s r. o. v B.« za podmínek obsažených v »klausuli o združstevnění lihovarů« a k odůvodnění žaloby přednesl, že tento závazek vzala žalovaná na sebe před prováděním pozemkové reformy na velkostatku H., kdy byla se žalovanou sjednána dohoda o rozsahu převzetí zemědělské půdy a stanoveno, že lihovar v B. převzat nebude, ale že bude propachtován Družstevnímu lihovaru, kterýžto závazek žalovaná při předběžném řízení o propuštění nemovitostí, patřících k velkostatku H., ze záboru podle § 11 zák. ze dne 16. dubna 1919, č. 215 po případě § 20 zák. ze dne 20. ledna 1920, č. 81 Sb. z. a n. znovu potvrdila, ale přes opětné vyzvání dosud nesplnila. Proti žalobě namítla žalovaná mimo jiné nepřipustnost pořadu práva. P r v ý s o u d, uznáv tuto ná-

mitku za odůvodněnou, žalobu odmítl. Druhý soud námitce této nevyhověl. Důvody: Prvý soud odůvodnil svoje rozhodnutí tím, že tvrzená dohoda, na základě níž se žalující stát domáhá žalobního nároku, má povahu veřejnoprávní, takže nároky z ní nepatří na pořad práva. S tímto náhledem však nelze souhlasiti. Není o tom pochybnosti, že pozemková reforma a agenda z ní vyplývající jest povahy veřejnoprávní. Z toho však ještě neplyne ani, že by byla vyloučena jakákoli soukromoprávní smlouva mezi státním úřadem, pozemkovou reformu provádějícím, a majitelem zabrané půdy, ani že by stát byl vyloučen z pořadu práva při domáhání se nároků, jež ze zákonů o pozemkové reformě vydaných nevyplývají. Zajisté nelze tvrditi, že žalovaná jest povinna propachtovati svůj lihovar nějakému družstvu již podle zákona a že by to byla její veřejnoprávní povinnost. Záborový zákon uložil majitelům zabrané půdy určitá omezení; avšak byla-li půda ze záboru propuštěna, jako se to stalo u žalované, jsou i tato omezení zrušena. Než i když půda zůstává zabranou, tedy podle § 7 zák. záb. se vyžaduje sice svolení úřadu k jejímu pronájmu, avšak nikde není stanovena povinnost zabraný majetek pronajmouti. Takový závazek mohla žalovaná na sebe vzíti jenom smlouvou, která se musí posuzovati podle občanského zákoníka, třebaže stala z důvodu prováděné pozemkové reformy při jednání o převzetí zabrané půdy. Žalující stát se domáhá svého žalobního nároku výslovně též na základě dohody, se žalovanou volně sjednané, a nikoliv na základě úředního aktu. Žaloba výslovně uvádí, že Státní pozemkový úřad nepojal závazek žalované do úředního rozhodnutí, nýbrž že žalovaná převzala jej zvláštními prohlášeními. Okolnost, že smlouva byla sjednána proto, že se jednalo o převzetí majetku podle záborového zákona a že žalovaná vzala na sebe sporný závazek jen proto, aby dosáhla propuštění ze záboru, nemůže býti na úkor soukromoprávní povaze smlouvy. Neboť podle všeobecného občanského zákoníka se smlouvy sjednávají volným projevem shodné vůle dvou stran, aniž rozhoduje pohnutka, a soud při zkoumání, je-li tu smlouva podle občanského zákoníka, přihlíží k způsobilosti stran a projevu jejich vůle. Smlouva, o níž tu jde, se sice stala v řízení veřejnoprávním, avšak nebyla do tohoto veřejného řízení pojata, nýbrž svobodným rozhodnutím stran z úředního řízení vyloučena a postavena za základ soukromého práva; pořad práva tudíž nemůže býti vyloučen.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

O veřejnoprávní smlouvy šlo by jen tehdy, kdyby upravovala již existující, tedy Státním pozemkovým úřadem uloženou povinnost združstevnění nebo propachtovati družstvu zabraný lihovar, nebo kdyby upravovala sporné otázky veřejného práva. Pouhá povinnost propachtovati lihovar a škrobárnu v B. »Družstevnímu lihovaru, zapsanému společenstvu s ručením omezeným v B.« není povahy veřejnoprávní. V souzeném případě se povinnost ta neopírá o to, že ji Státní pozemkový úřad, propouštěje ze záboru půdu žalované strany podle § 11 záborového zákona č. 215/1919 po případě podle § 20 přidělového zákona

č. 81/1920 Sb. z. a n., žalované straně uložil, nýbrž o to, že prý žalovaná strana povinnost tu zvláštní smlouvou na sebe vzala. Strana žalovaná nemusela závazek ten na sebe vzítí, a učinila-li tak, učinila tak dobrovolně, a nesejde na tom, z jakých pohnutek tak učinila. Žaloba se tedy opírá o dobrovolné převzetí soukromoprávního závazku stranou žalovanou a náleží tudíž na pořad práva. Státní pozemkový úřad rozhodnutím ze dne 12. září 1927 č. j. 68638/27-I/2 propustil podle § 11 zákona č. 215/1919 a podle § 20 zák. č. 81/1920 Sb. z. a n. některé pozemky žalované strany ze záboru, neuloživ jí povinnost propachtovati lihovar a škrobárnu v B. Družstevnímu lihovaru v B. po případě lihovar ten združstevniti, a výměrem ze dne 27. července 1933 č. j. 98156/33-II/1 zrušil uvedené rozhodnutí v příčině některých pozemků propuštěných podle § 11 zák. zákona ze záboru, poněvadž žalovaná strana se zdráhá splnití tvrzený závazek stran združstevnění lihovaru v B. Nejvyšší správní soud nálezem ze dne 15. prosince 1934 č. j. 23283/34 zrušil tento výměr pro nezákonnost, poněvadž do rozhodnutí o propuštění pozemků ze záboru podle § 11 zák. zák. nebyl pojat závazek žalované strany o združstevnění lihovaru v B. a že nelze tedy propuštění ze záboru zrušiti jen proto, že žalovaná závazek združstevnění lihovar v B. nesplnila. Týká se tedy tento náleží toliko otázky, zda byl Státní pozemkový úřad oprávněn zrušiti dřívější své rozhodnutí o propuštění pozemků ze záboru, nikoli však otázky, zda jest žalovaná povinna dočtený závazek splnití, a nejvyšší správní soud v nálezu tom také výslovně uvádí, že nebylo potřebí se zabývatí otázkou, zda žalovaná skutečně ke združstevnění lihovaru je povinna. Není proto správné tvrzení dovolací stěžovatelky, že věc sama byla již pravoplatně a pro řádné soudy závazně rozhodnuta řečeným nálezem nejvyššího správního soudu, neboť v tomto sporu jde o splnění smluvního závazku žalované strany, o němž nejvyšší správní soud nerozhodl. Jest nerozhodné, jakého právního názoru o povaze tvrzené povinnosti žalované strany byly Státní pozemkový úřad nebo ministerstvo zemědělství a jakými prostředky proti žalované straně zakročovaly. Rovněž je nerozhodné, že ministerstvo zemědělství doplnilo rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 12. září 1927 č. j. 68638/27-I/2 ustanovením, že se toto rozhodnutí o propuštění půdy ze záboru podle § 11 zák. zák. a ponechání půdy podle § 20 přiděl. zák. vydává pod podmínkou, že žalovaná strana splní ihned ujednání, obsažené v uvedeném záznamu sepsaném dne 12. listopadu 1926 u Státního pozemkového úřadu, podle kterého se zavázala, že pronajme lihovar a škrobárnu v B. družstvu, které se utvoří nebo utvořilo k provozování podniků těch, neboť z tohoto výměru, o němž není dosud ani s konečnou platností rozhodnuto, ani z uložení této povinnosti se nežaluje, nýbrž žaluje se jedině ze závazku, který žalovaná strana podle tvrzení žalující strany zvláštní smlouvou dobrovolně na sebe vzala.

Čís. 15813.

Zákaz zatížení podle § 2, odst. 1, malého přidělového zákona č. 93/1931 Sb. z. a n. se nevztahuje na exekuční zatížení pro daně a veřejné dávky jen potud, pokud požívají zákonného zástavního práva